

Pár mondat, egy talált vers ürügyén!

A kutató munkája sokban hasonlít az aranymosóéra. Bár sose mostam aranyat, de olyannak képelem el a több tonna homok átszítálását, mint a kutatóét, aki napi nyolc-tíz órán keresztül olvas különböző kéziratokat, kategorizálja, jellemzi, „lábjegyzeteli”, hogy valahogy megértse a múltat. Vannak pillanatok, mikor egyszer csak egy hatalmas aranyrög is bekerül a szitába. Ezek a kegyelmi állapotok. Ülsz egy csendes olvasóteremben, és ott van egy valami, amire nem is vártál, ott van a Kincs. Csendben kell maradnod, hogy ne zavarj másokat. Örömdet sem nyilváníthatod ki, pedig legszívesebben megölelnéd az unott arcú teremőrt, és felugranál az asztalra... Nos ilyen érzés lett úrrá rajtam 2013 szeptemberében a budapesti Petőfi Irodalmi Múzeum olvasótermében, ahol Kemény János hagyatékát kutattam, a Kemény család hozzájárulásával. A kilenc nagy doboz számos kéziratot, dokumentumot tartalmazott. A színházalapító Kemény Jánost kutatom, de ehhez át kellett rágnom magam minden papíron. Magyarán az életmű feldolgozásra vár. Különböző számlák, kézzel írott jegyzetek között két vers, Áprily Lajos Kós Károlynak írt Tetőn című verse és Szilágyi Domokostól a Báró Kemény Jánoshoz. Az elsőt ismertem, de kíváncsi lennék, hogyan került a vers Keményhez. A második ismeretlen volt számomra, az internetet bevetve rájöttem, hogy a vers eddig a közönség számára ismeretlen. Feltételezésemet Kántor Lajos, Szilágyi Domokos legalaposabb ismerője is alátámasztotta. Kimondhatatlanul örülök, hogy generációnk egyik legmeghatározóbb költőjének, Szilágyi Domokosnak a közönséghez való eljutásában ha csak egy morzsányival is, de hozzájárultam. Amin komolyan kellene gondolkodni, az egy romániai magyar irodalmi kutatóközpont létrehozása. Vannak dolgok, amelyekben segítségre számíthatunk Budapestről, de bizonyos munkákat csak mi tudunk elvégezni. És el kell végeznünk. A különböző hagyatékok, zsákokban, dobozokban várják a feldolgozást (feltámadást). Nos, álljon itt a vers, amely talán felkiáltó jel is lehet, a jövő számára. Köszönet Kántor Lajosnak, aki rengeteget tett a Szilágyi-kultuszért, és ezzel a „ragállyal” másokat is megfertőzött.

Gáspárik Attila

SZILÁGYI DOMOKOS Báró Kemény Jánoshoz

Szerkesztő úr! Tisztelt báró!
Könyvében* egy visszajáró
Lélek kísért, tudja-é?
Sőt nem is egy – egész falka:
Mely a befőtten befalta,
S részeg maradt, de nem éh.

Van egy írás ezen könyvben,
Melyet köszöntöttem könnyen,
Kalapot emelve én;
Nem csudálkozott el ő sem,

*Halász-vadász-madarász. Ifj. Kkiadó, Buk., 1968.

Visszaköszönt ösmerősen –
Merthogy öregecske. Vén.

Arról szól, hogy Mari néni (s
E helyt megvallhatom: én is)
Nem veti meg a rumot,
Mit is meggyel szaporítván,
Kotyvalékhoz – s nem is hitvány
Meggy-rum-hibridhez jutott;

Ám megromlott (s ez nem *bon ton*)
S kikötött a szemétdombon –
Bosszúság és rondaság!
Csábos volt az enyhe méreg,
Így levének szesztestvérek,
Ergo-morgó, a kacsák.

Mint a Phoenix, e történet,
Úgy tetszik, sosem ért véget,
Bár a tűzláng fölfalá.
(Annál csodásb ez, mert pláné,
Szerkesztője, ama Dáné
Tartá keresztvíz alá.)

Legutóbb – ha nem csalódom –
Megírá hasonló módon
Nagybecsű Harsányi Zsolt,
S élek ám a gyanúperrel,
Hogy ő is csak szépen-szerrel
Lefújta róla a port.

Mondhatná Ön: – No, de mér' rossz?
Hisz megírt mindent Homérosz! –
Mondhatnám én: – Meglehet!
Megírt eztet, megírt aztat
(S nem éppen *írott malasznak!*) –
Mindent, ám nem *eleget*;

Kölcsönözni *tőle* – mit sem
Árt, de Zsolttól mentsen Isten!
Legalábbis nem okos.
Nos, ne menjünk rajta öltre –
Egyszer épp elég belőle.
Nagy bajt, másként, nem okoz.

Ki maradtam tisztelője:
Szilágyi Domokos

Vargyas, 1968. aug. 10.